

**BILBAO BIZKAIA KUTXA-EUSKALTZAINDIA:
LITERATURA SARIAK**

**TXOMIN AGIRRE SARIA. ELEBERRIA
TORIBIO ALTZAGA SARIA. ANTZERKIA**

* * *

AITOR ARANA LUZURIAGA

BOST AHIZPA

Egileak Agatha Christieren eleberrietako giro beltzean liburu hau nahita gitorurik, gurasoen herentzia jasotzeko etxe isolatu batean elkartzen diren bost ahizparen historia da bertan kontaktzen zaiguna. Liburuan zehar ustekabez ustekabe ibiliko da irakurlea eta azaltzen zaizkion galderen erantzunak asmatzen saiatuko da. *Bost Ahizpa* liburuan, hiltzailea nor den jakitea ez da garrantzikoena. Aldiz, pertsonaien nortasunari antzematea eta ongi ulertzea da erronka.

LAGUN MINA

Gure gizarteko zurrunbiloan, bere burua defenditzeko gezur handi bat eraiki eta gezur honen barruan eroso bizitzen ohitu dena, prest ote dago bizitza honetan egiazko balorea duten gauzak ez galtzeko? Prest ote dago maitasuna edo adiskidetasuna ez galtzeko? Bi lagun minen arteko historia kontaktzen digu antzezlan honek, traizio bihurtuko den adiskidetasunaren berri emanez. Aitor izeneko aktoreak bere bizitza kontatuko digu idazlan honen orrietan barrena, eta lagun min izan duen Seberena ere bai. Traizioa da gertakari guztien atzean nabarmen ageri den ekintza.

* * *

AITOR ARANA

Legazpin sortua, 1963an. Hamazazpi urterekin idazten hasia. Lau urtez (1983-1987) euskara irakasle izana Legazpiko AEK eta Udal Euskaltegian. Sei urtez Legazpiko *HOTS* kultur aldizkariko lankide eta zenbait urtez arduraduna. Azken urteetan literaturari erabat lotuta dabil eta idazletza du lanbide.

Liburu sortuak:

Azkonarren laguna (Elkar, 1987), *Loaren bidez* (SM, 1990), *Afrikako semea* (Elkar, 1991), *Jainko Txikia* (Elkar, 1994), *Ipuin lizunak* (Kriselu, 1994), *Urtegi misteriotsua* (Elkar, 1994), *Ipuin ilunak* (Kriselu, 1995), *Buztantxoren larrialdiak* (Elkar, 1996), *Haize gorria* (Kriselu, 1996), *Uxue eta Urtzi* (Ibaizabal, 1997), *Gaueko ortzadarra* (Pamiela, 1997), *Nitjerida eta Koomori saguzarrak* (Ibaizabal, 1998), *Herauskorritse* (Mensajero, 1998), *Onan* (Txalaparta, 2000), *Ipuin-entzulea* (BBK Fundazioa, Txomin Agirre saria 1999. urtean), *Atharrazeko erregina* (Hiria, 2000), *Erregina bahitua* (Edebe-Giltza, 2000), *Josu, Asier eta...* (Mensajero, 2000), *Amodioaren gazi-gozoak* (Ibaizabal, 2001), *Historia lazgarria* (BBK Fundazioa, 2001), *Sexuketan* (Hiria, 2002).

Itzulpenak:

Ixu, hortzik gabeko marrazoa (Elkar, 1993), *Gezi urdina* (Elkar, 1994), *Memorajhoj de euska bovino* (Asun Iraza SL, 1999 – B. Atxagaren ‘Behi euskaldun baten memoriak’ esperantoz), *Bervalen gertatuak* (Hiria, 2000 – esperantotik euskarara zuzenean itzulitako lehen liburua, jatorriz, Louis Beaucairek idatzia), *Dracula* (Hiria, 2000), *Frankenstein* (Hiria, 2001), *Ganbarako loreak* (Gero, 2002), *Heroia izan nahi zuen mutikoa* (Ibaizabal, 2002), *Nimen uhartea* (Ibaizabal, 2002), *Oroimenaren azala* (Ibaizabal, 2002).

Testu liburuak:

Gerhard Bähr. Artikulu bilduma (HOTS kultur taldea, 1986), Esperantoa ikasgai (HOTS kultur taldea, 1991), *Zaraitzuko hiztegia* (Hiria-Nafarroako Gobernua, 2001), *Zaraitzuko euskara* (Hiria-Nafarroako Gobernua, 2002), *Izarbeibarko hiztegia* (Hiria-Nafarroako Gobernua, 2002).

Sariak:

Bilintx (1997), *Baporea* (1990), *Txomin Agirre* (1999 eta 2000).

MIKEL ZARATE SARIA. SAIOA

* * *

XIPRI ARBELBIDE MENDIBURU

JEAN PIERRE GOYTINO: CALIFORNIAKO ESKUAL HERRIA

1893an, uztaileko 15ean, Los Angelesen, *Californiako Eskual Herria* astekaria agertu zen. Euskara hutsez argitaratu zen, publicitatea barne. 1898. urtera arte iraun behar zuen. Egilea Jean Pierre Goytino mugazain semea zen, Ainhoan sortua. Fraile eta eskola publikoko irakasle izan ondoren, Ameriketara joan zen. Euskarazko aldizkaria sortu zuenean, *Le Progrès*, Los Angeleseko frantses astekariaren buru zen. Antza denez, oso irakurle gutxi izan zuen aipatutako agerkari horrek. Goytino Los Angelesko frantses ospetsuenetarikoa izan zen. Halere, ez da erreza jakitea nola pasatu zituen bere azken 22 urteak. Badakigu, jakin, miserian eta bakardadean hil zela, 1920ko apirilaren 14an.

XIPRI ARBELBIDE

Heletan, Nafarroa Beherean, sortua da, 1934an. Teologian lizentziatua, 1960an apeztu egin zen. “Afrikako misionestak” deituriko taldeko kide izana. Hainbat urtez Afrikako Boli Kostan misiolari ibili ostean, Pariseko Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales-eko diploma eskuratu zuen. Garazin sei urtez izan zen, parrokian laguntzen.

Baionako Gure Irratia sortu zuen taldekidea izan zen Arbelbide eta 1982tik 1996 urtera arte bertan egin zuen lan. *Herria* astekarian hasi zen euskaraz idazten eta beste hainbat agerkaritan ere argitaratu izan ditu bere artikulak. Euskaltzain urgazlea da, 1987an izendatua.

Liburu sortuak

Les Baoule d'après leurs dictons et leurs proverbes (1975); *L'Afrique sein et berceau du Christianiem* (1976); *Le Baoulé: résistance à la colonisation* (1978); *Euskaldun gazteria: 50 urte* (1978); *Irri solas* (1983); *Afrikako salbaien*

zuhurtzia (1983); *Piarres Lafitte* (1986); *Garazi* (1987); *Gerlako tresna bizidunak* (1986); *Mika eta Lipua* (1987); *Piarres Topet Etxahun: bizitza* (1987); *Piarres Topet Etxahun: bertso bilduma* (1988); *Terexa Desqueyroux* (1989); *Webs-terren euskal ipuinak* (1993); *Enbata: abertzalegoen historia Iparraldean* (1996)

Itzulpenak:

Mauriac-en Terexa Desqueyroux; Georges Pipkins-en Pete Aguerrebey

Sariak:

Xalbador Saria (1981, 1984, 1986); *Irun Hiria* (1982) eta 1995ean aipamena; *Kafe Iruña, Saria* (1986, 1996); *Bizkaiko Kazetari Saria* (1989); *Zarautzeko Lizardi Sariko aipamena* (1986); *Rikardo Arregi ohorezko saria* (2001).

BBK - EUSKALTZAINDIA SARIAK

2002.abenduaren 13an, BBKren eta Euskaltzaindiaren 2002ko literatura-sari nagusien banaketa egin zen. Hona hemen irabazleak:

Sariaren izena	Saria zenbatekoa	Lan saritua	Irabazlea
Txomin Agirre (eleberria)	8.000 €	<i>Bost ahizpa</i>	Aitor Arana
Toribio Alzaga (antzerkia)	5.000 €	<i>Lagun mina</i>	Aitor Arana
Felipe Arrese Beitia (olerkia)		Eman gabe geratu da sari hau.	
Mikel Zarate (saiakera)	6.000 €	<i>Jean Pierre Goytino: Californiako Eskual Herria</i>	Xipri Arbelbide

Mahaiburuan hauek izan dira: Jean Haritschelhar, euskaltzainburua eta Juan Mari Lekuona, literatura batzordeburua Euskaltzainditik eta, Bilbao Bizkaia Kutxa Fundaziotik, Gorka Martinez eta Jose Ramon Bilbao.

BILBAO BIZKAIA KUTXA - EUSKALTZAINDIA
sari banaketa

Bilbo, egoitza, 2002-XII-13

*Jean Haritschelhar,
euskaltzainburua*

Jaun-andereak, eguerdi on denoi.

Beti bezala gertatzen da abenduan, biltzen garela hemen, Bilbon, Bilbao Bizkaia Kutxarekin sarien emaiteko. Lau sari ditugu hor, *Txomin Agirre* saria, eleberrikoa; *Toribio Alzaga* saria, antzerkia; *Felipe Arrese Beitia*, olerkia eta *Mikel Zarate* saria, saioa.

Ez dut gauza handirik erranen, bakarrik ikusten baitut hor prentsa dela, nahi ditut agurtu, heien beharra baitugu beti eta nahi diet erakutsi ongi etorri polita egiten dudala beti. Aurten gertatzen dena da, bi sari bakarrik ditugula eta gauza bitxi bat gertatu dela, oso arraroa, ez dakit sekulan holakorik gertatu den: idazle batek bi sari bereganatzen dituela. Beraz, zuri, nire zorionik hoberenak eta bihotz-bihotzez, uste baitut kasu berezia dela hori, bai alde batek eramaten baitu *Txomin Agirre* saria, erran nahi baita eleberriarena eta eramaten du *Toribio Alzaga* saria, antzerkiarena. Bigarrena hor dugu Iparraldekoa, Xipri Arbelbide aspaldiko adiskidea eta horrek eraman du *Mikel Zarate* saria, erran nahi baita saiokoa eta bat gelditzen da hutsik, hala erabaki baitute hor ziren epaimahaikoek, Jon Kortazar, Mikel Lasa eta Lourdes Otaegik. Beraz, hori gelditzen da eman gabe.

Hor dugu, nire eskuinean, BBK-ko jendea, Gorka Martinez eta Jose Ramon Bilbao, beti bezala eta aspaldi honetan elkarrekin lanean ari garela eta, dakidanez, hemendik aurrera ere segituko dugula, duda izpirik gabe. Beraz, ongi etorri zuoi ere. Hor zarete, guk materia grisa delako hori ematen dugu, zuok, esan dezagun, urrea eta zilarra, bederen, euroa. Baina elkarrekin behar den bezala lanean ari gara.

BILBAO BIZKAIA KUTXA - EUSKALTZAINDIA *sari banaketea*

Bilbo, egoitza 2002-XII-13

*Joserra Bilbao,
Bilbao Bizkaia Kutxako ordezkaria*

- Jean Haritschelhar, euskaltzainburu jauna.
- Juan M. Lekuona, euskaltzain jauna.
- Txomin Peillen, euskaltzain jauna.
- Gorka Martinez, Bilbao Bizkaia Kutxa fundazioburua.
- Aitor Arana eta Xipri Arbelbide, idazle jaunak.
- Jaun-andreak.

Egun on guztioi BBKren izenean. Eskerrik asko, etorri zarien guztioi, ma-
haikideetatik hasita, hor zagozien idazleoi, kazetarioi, oso garrantzi handikoak
zarielako zeregin honetan eta zelan ez, epaimahaikideei eta idazleen lagun edo
famiariartekoei.

Ekitaldi hau, ohikoa bada bere, beti dago sorpresarako lekuren bat. Aurt-
ten, sarituak lau izan beharrean, bi baino ez dira. Batetik, Aitor Aranak diana
bi jo dauzalako letrazko geziakaz, elebarri- eta antzerki-sarien dianak, eta bes-
tetik, olerki-sariari jagokon epaimahaiak, saririk ez emotea erabagi daualako.
Hau berez ez da txarra, epaileen zorroztasuna adierazten deuskulako, sarike-
tearen seriotasuna agirian itxita, baina penea da saria emon barik geratzea eta
tristezi puntu bat ixten deusku danori.

Honek ez dau gura esan, bai Aitor Aranak eta bai Xipri Alberbidek, gure
zorianik beroenik merezi ez dabenik. Zorionak bihotz-bihotzez. Aitorri, sari bi
irabazi dauzalako eta erabat literaturara dedikatzekeo ausardia izan daualako,
eta Xipri, ez dalako nekatzen eta urteak aurrera joanarren, gero eta gazteago
ikusten dogulako.

Euskaltzainburuari erantzunez, hau gurako neuke esan, Euskaltzaindiak
sariketa honetako materia grisa imintzen badau, BBK-k materia metalikoa imi-
niko dauala, hau da, gure hizkuntzearen akademiak babes intelektuala emoten
dauan bitartean, BBK-k hor egoteko ahalegina egingo dauala, babes ekono-
mikoa emoten.

Eta besterik ez, ikusten ez badogu Gabon zorientsuak izan.